

Ibanez SRFF805 Fan Fret

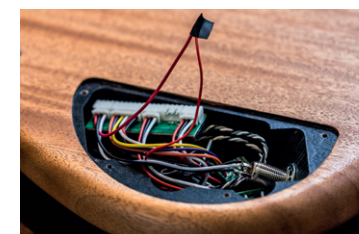
Waaierfrets voor iedereen

In onze toch al wanordelijke bassistenwereld staan frets gelukkig recht, of ze zijn afwezig. Wel zo rustig. Toch? Fout. Want er kunnen drie excuses zijn om ze anders dan evenwijdig aan elkaar te zetten: 1. Je maakt een bas met één snaar, dus als je frets maar op het juiste punt de snaar kruisen, mag je je frets zo raar zetten als je wilt. 2. Je maakt een ergonomisch ideale bas en laat de snaren van laag naar hoog 'uitwaaieren'. 3. Je maakt een ergonomisch ideale bas en laat de snaren van hoog naar laag 'uitwaaieren'.

Nr. 1 valt te beschouwen als een grap, nr. 2 en 3 niet. Maar blijkbaar valt er voor beide wat te zeggen: ze bestaan beide. Maar er is één spijkerharde reden waardoor de fanned fret neck #3, oftewel de uitwaaierende fret-hals, bestaansrecht heeft: hoe dikker de snaar, hoe meer lengte hij nodig heeft om lekker te klinken. Dure grap, zo'n bas? Steeds minder. En inmiddels heeft ook Ibanez met de SRFF805 zo'n vreemde eend in zijn Soundgear-serie, voor minder dan 1000 euro. Worden we daar blij van? Fronsje van deze schrijver. In het gewone leven zouden we er niet voor omrijden. Maar als er dan tóch eentje thuisbezorgd wordt, dan wordt hij ook met alle egards door de shredder gehaald.

Waarom?

Op een piano of vleugel zijn de snaren zo lang als je wilt. Omdat het beter klinkt voor het laag: meer definitie, meer boventonen, meer... piano. Zo laag als je wilt. Dus bleef het toch een beetje tabben met die B-snaar. Je ziet dat zelfs in de populariteit van het instrument. Nadat je een jaar of tien, vijftien terug de deur niet eens meer zonder vijsnaar uit kon, hebben veel bassisten hun meersnarige bassen allang weer aan de wilgen gehangen. Wat natuurlijk ook te maken heeft met de hang naar vintage instrumenten, en die heb je (met uitzondering van de Fender V uit de late jaren zestig, natuurlijk - die overigens slechts een hoge C aan het register toevoegde) nu eenmaal niet met zo'n lage B. En met een octaver, een Mini- of andere Moog-synth, een D-tuner, extender of gewoon een lagere stemming ben je er natuurlijk ook. En toch - als die B-snaren beter waren geweest, hadden we doorgezet. 'Beter'? Het is gewoon lastig om de noten van een lage B-snaar op een 34 inch bas net zo te laten knallen als de noten op je A- of D-snaar. Boven de vijfde fret begint het ding al snel te jammeren als een oude Framus Star Bass. Huilende wolftonen, omdat het de snaar niet lukt om een mooie, egale uitslag te maken. Een belangrijk kenmerk van de britpop! Door flubberend houtwerk van de bas zelf, of door tekortkomingen van de snaar, ontstaan er oneigen boventonen, angstig dicht bij de grondtoon zelf. Luister maar eens naar oude opnamen van Bill Wyman of Ronnie 'Plonk' Lane. En, dicht bij de bron: opnames van Muddy Waters. Inmiddels zijn de lage B-snaren van prima kwaliteit. Maar een kniesoor hoort dat het beter kan, zeker als je snaren al een tijdje op je bas zitten. De oplossing? Meer lengte. En zo kwamen de eerste 35 inch en 36 inch bassen

Ibanez SRFF805 Fan Fret 5-String Bass
Type: actieve vijsnarige basgitaar
Hals: vijfdelig, jatoba/bubinga
Body: essen
Toets: palissander
Frets: medium, 24
Elementen: Bartolini BH1
EQ: Ibanez Custom Electronics driebands EQ
Brug: Mono-rail V bridge
Hardware kleur: cosmo black
Schaal: 34 inch - 35,5 inch
Halsbreedte: van 45 naar 68 mm op de 24e fret
Dikte: van 19,5 naar 23 mm op de 12e fret
Radius: 305 mm
Prijs: €XXX
www.ibanez.com

'De verhouding tussen toon en snaarspanning is echt geweldig. Overal definitie en mooie boventonen'

op de markt. Fijn? Wel voor je B-snaar, niet voor je G. Want twee inch voelt echt een stuk langer. Maar bassnaren, ook op een gewone gitaar, klinken zuiverder, helderder, hebben meer boventonen (de juiste dan) en een steviger bastoon. Daarom dus.

Patent

Het is niet helemaal toevallig dat Ibanez nu met zo'n bas op de markt komt: het patent op de uitvinding van uitvinder Ralph Novak is inmiddels verlopen. Een uitvinding die hij overigens ontwikkeld had met snarenvirtuoos Charlie Hunter, die een bas en een gitaar op één hals wilde. Zo kwam je het systeem aanvankelijk alleen tegen op de instrumenten van (Sheldon) Dingwall en op een incidenteel handgebouwd instrument. Maar inmiddels zijn er zo'n twintig fabrikanten en bouwers (waaronder overigens ook de Nederlandse bouwer Vox Humana) die ermee werken. En nu dan ook Ibanez, op zijn zeer populaire SR-serie. Krijgt het Novax Fanned Fret System nu dan eindelijk een massale erkenning?

Klemvast!

Het vooraanzicht van deze bas is toch wel een beetje intimiderend. Zo'n waaierhals kan verwarrend zijn. Maar zodra je ermee gaat zitten, en je óp die hals kijkt, is dat gevoel weg. Je overzicht is prima, je speelt er gewoon meteen op weg en je kunt je normale spiergeheugen het werk laten doen. En van die 35,5 inch merk je ook niks. Hoogstens als je per se van C naar D# wilt grijpen zonder los te laten. Dat is namelijk best een eind. Maar wie wil dat? Zo, dat was de snelste test ooit. Terug in de, overigens fraaie, koffer met handleiding, een keurig gereedschapsetje en ander koffersnoep.

Who's afraid of Waaierfrets...

Want ik voel een ander angstje opkomen: moet ik mijn meewarige blik, als ik weer eens zo'n waaierfretfretjistik bezig zag, herzien? Heb ik ten onrechte mijn maatwerk vijsnaar van een traditionele hals laten voorzien? Ik speel wat ingesleten loopjes op de hals en ik ga me serieus zorgen maken. De bas klinkt, zeker voor een vijsnaar met geschroefde hals, bijzonder 'recht'. Voor het éérst hou ik niet in als ik noten op een B-snaar aansla. En ik mag wel zeggen dat ik mijn versterkers, bas klemvast tegen de buik, met frisse financiële tegenzin aanzet.

Dit kan niet waar zijn

Joris Luyendijk moet bij het werk aan zijn tweede boek over de bankwereld ongeveer hetzelfde gedacht hebben: het kan niet waar zijn. Het kan niet waar zijn dat we het gewoon al die jaren verkeerd gedaan hebben met die flubberende B-snaren, en daar gewoon mee doorgingen terwijl iemand de oplossing al lang en breed blootgelegd had. Bouwers, bassisten, gitaristen, en ook ik. Terwijl ik toch meestal best in ben voor iets raars, liep ik altijd met een grote boog om waaierfretbassen heen. Al wist ik dat ook basboedha Lee Sklar, toch bepaald niet iemand voor veelnoterij, een signature Dingwall bespeelde.

En, met deze Ibanez in een kleine buizenversterker, is mijn frons weer terug. Omdat mijn baswereldbeeld toch wel een beetje verschuift. De verhouding tussen toon en snaarspanning is echt geweldig. Overal definitie en mooie boventonen. Een snaarspanning die aanvoelt als 'evenredig verdeeld'. Wel opletten dat de snaren die je koopt, lang genoeg zijn! En verder: gewoon weer een goed afgewerkt instrument, met prettige elementen (een soort dubbele Jazz Bass-pickups), een hals met (ook al...) een waaier aan houtsoorten, een hals die aanvoelt als van wengé. Waardoor de bas ook meer 'hifi' dan JB klinkt. Monorails als brug - ik kwam ze voor het eerst tegen op een Paul Romanko-Ibanez, en ook daarop deden ze het goed. De schakelaar regelt de centrumfrequenties voor de middentoonregeling: 250, 450 en 700 Hz, die ook een goede variatie geven aan de goed articulerende pickups. Geen belachelijk harde preamp, gelukkig. Als ik de batterij uit het (keurige) vakje verwijder, is echter ook meteen mijn geluid spoorloos. Er zit helaas geen aan-uitschakelaar voor de EQ, op andere types van deze bas wel. Maar er zit een los draadje bij de EQ in de machinekamer waarmee die volgens mij zó is toegevoegd! Had ik al gemeld dat de hals dik maar lekker is, de afwerking perfect (al hou ik wel van een afdekplaatje op mijn truss rod pocket), de toonregeling smaakvol en de balans prettig? Aanrader voor wie op zoek is naar een betaalbare maar buitengewoon goede vijsnaar.

Waar ik wel benieuwd naar ben: kan dit ook fretless? Ik denk dat de overstap dan lastig wordt, aangezien je spiergeheugen dan niet helpt. Dan zitten die noten écht ergens anders. Mooi, hou ik tenminste een klein angst-droompje over. ■